

Nacionalni preventivni programi ranog otkrivanja raka, organizacija i financiranje

Maja Vajagić¹, Melita Jelavić²

¹Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

²Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Maligne bolesti jedan su od vodećih javnozdravstvenih problema u Republici Hrvatskoj, na ljestvici smrtnosti nalaze se na drugom mjestu, s udjelom od 27,8% (2013. godine), te se u ukupnom pobolu nalaze na drugom mjestu po broju hospitalizacija, s udjelom od 14,0% (2013. godine). U Republici Hrvatskoj se provode 3 nacionalna programa ranog otkrivanja raka. Program ranog otkrivanja raka dojke se provodi od kraja 2006. godine, Program ranog otkrivanja raka debelog crijeva se provodi od 2008. godine te se Program ranog otkrivanja raka vrata maternice provodi od prosinca 2012. godine.

Cilj svih nacionalnih programa je smanjiti pobol i smrtnost od navedenih sijela raka te unaprijediti zdravlje cjelokupnog stanovništva.

Nositelj sva tri programa je Ministarstvo zdravlja, za praćenje svakog pojedinog programa zaduženo je Povjerenstvo za organizaciju, stručno praćenje i kontrolu kvalitete Nacionalnog programa dok brojni sudionici sudjeluju u samom provođenju programa: Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ), Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje (HZZO), timovi u djelatnosti javnog zdravstva pri županijskim zavodima za javno zdravstvo, ugovorne ustanove koje provode mamografije, ugovorne ustanove koje provode kolonoskopije s patohistološkom analizom, ugovorni citološki laboratoriji te ugovorni timovi primarne zdravstvene zaštite u djelatnosti zdravstvene zaštite žena. Timovi u djelatnosti opće/obiteljske medicine i timovi u patronažnoj djelatnosti provode postupke motivacije osoba za odaziv na preventivne programe.

Svaka od institucija koja sudjeluje u organizaciji provođenja nacionalnih programa na nacionalnoj razini, Ministarstvo zdravlja, HZJZ i HZZO, imaju različite aktivnosti i zadatke, te se financiraju s različitih stavki državnog proračuna. S obzirom na opisanu organizaciju nacionalnih preventivnih programa, od iznimne je važnosti koordinacija svih navedenih institucija, provoditelja programa i osoba koje sudjeluju u programu, osobito u izvještajnom

dijelu i analitici što je presudno za adekvatno upravljanje navedenim sustavom s rezultatima koji dostižu zadane ciljeve i opravdavaju uložena sredstva.

Ključne riječi: rano otkrivanje raka, financiranje zdravstvenih usluga